

Rayon haqqında məlumatlar

Şabran rayonu 1930-cu ildə təşkil olunmuşdur. Rayon mərkəzi indiki Şabran qədim Dərbənd-Bakı karvan yolu üstə bazar karvansaları olmuşdur. Eyni zamanda, bu ərazi dəvə karvanlarının dayanacaq yolu olmuş və burada həftəbazarları keçirilmişdir. Bu səbəbdən, rayon 1944-cü ilədək “Dəvəçi bazarı”, 1944-1963-cü illərdə Dəvəçi rayonu adlandırılmışdır. 1963-cü ildə Abşeron rayonuna birləşdirilmişdir. 1965-ci ildən yenidən Dəvəçi rayonu olmuş, 1990-cı ildən Siyəzən rayonu Dəvəçi rayonundan ayrılmışdır. Rayonun adı dəyişilərək 2010-cu ilin aprel ayından Şabran rayonu kimi fəaliyyət göstərmişdir.

Şabran rayonunda 1 şəhər, 68 kənd olmaqla 69 yaşayış məntəqəsi vardır.

Rayon ərazisi	1088,0 kv.km
Daimi əhali	60,2 min nəfər
Məcburi köçkünlər	0,3 min nəfər (83 ailə)
Qaçqınlar	1,8 min nəfər (389 ailə)
Əhalinin sıxlığı	1 kv.km 55 nəfər
İnzibati Ərazi Dairəsi	17
o cümlədən:	
Şəhər	1
Kənd	16
Ərazi vahidliklərinin sayı	69
o cümlədən:	
Şəhər	1
Kənd	68
Qaçqın və Məcburi köçkünlər üzrə nümayəndəlik	1
Bələdiyyələr	15

2021-ci ilin yanvar ayının 1-i vəziyyətinə Şabran rayonunda yaşayış məntəqələri üzrə əhalinin dislokasiyası aşağıdakı kimi olmuşdur:

İnzibati ərazi dairələri və onların əhatə etdiyi yaşayış məntəqələri	Mövcud təsərrüfatlar	Cəmi Əhali
Daimi yaşayanlar	12551	60222
Şabran Şəhər İƏD	5072	26174
Şabran Şəhəri	4968	2575
Surra kəndi	104	599
Ağbaş kənd İƏD	445	2222
Ağbaş kəndi	445	2222

Ağalıq kənd İƏD	1218	5755
Ağalıq kəndi	719	3243
Daşlıyataq kəndi	51	285
Günəşli kəndi	163	717
Xırdaoymaq kəndi	69	344
Qaraçaylı kəndi	1	6
Söhbətli kəndi	98	538
Təzəkənd kəndi	95	407
Udulu kəndi	22	215
Çölquşçu kənd İƏD	597	2448
Çölquşçu kəndi	208	923
Çayqaraqaşlı kəndi	140	560
Hacıqaraqaşlı kəndi	105	405
Xəlilli kəndi	69	288
Liman kəndi	30	125
Sarvan kəndi	45	147
Çuxurəzəmi kənd İƏD	80	374
Çuxurəzəmi kəndi	31	149
Çovurar kəndi	5	26
Dəhnə kəndi	10	49
Qəriblik kəndi	18	92
Qızılgazma kəndi	7	28
Zöhrəbkənd kəndi	9	30
Düz Bilici kənd İƏD	192	887
Düz Bilici kəndi	46	267
Çınarlar kəndi	8	26
Xəlfələr kəndi	92	398
Nöhurlar kəndi	8	19
Yeləkəsən kəndi	30	132
Zağlı kəndi	8	45
Əmirxanlı kənd İƏD	530	2812
Əmirxanlı kəndi	336	1804
Ceyranlı kəndi	61	284
Qazbabalı kəndi	85	506
Vələsli kəndi	48	218
Gəndov kənd İƏD	1405	5613
Gəndov kəndi	744	3053
Aygünlü kəndi	264	1169
Ərəblər kəndi	57	262
Leyti kəndi	78	205
Pirəmsən kəndi	262	924
Pirəbədil kənd İƏD	207	979
Pirəbədil kəndi	85	415
Sumağava kəndi	44	259
Sumağava-Qazma kəndi	34	127

Zöhramı kəndi	44	178
Rəhimli kənd İƏD	541	2663
Rəhimli kəndi	368	1887
Borbor kəndi	37	155
Meytablı kəndi	8	33
Padar kəndi	128	588
Şahnəzərli kənd İƏD	356	1367
Şahnəzərli kəndi	356	1367
Dəvəçi kənd İƏD	598	2824
Dəvəçi kəndi	292	1379
Qələgah kəndi	34	145
Ləcədi kəndi	27	94
Mollakamallı kəndi	71	376
Sincanboyad kəndi	174	830
Qorğan kənd İƏD	117	728
Qorğan kəndi	95	591
Bilici Qorğan kəndi	11	62
İzmara kəndi	11	75
Zeyvə kənd İƏD	290	1455
Zeyvə kəndi	248	1321
Kilvar kəndi	42	134
Uzunboyad kənd İƏD	518	2107
Uzunboyad kəndi	421	1684
Məliklər kəndi	97	423
Taxtalar kənd İƏD	320	1559
Taxtalar kəndi	144	685
Dağ Bilici kəndi	140	720
Mumlu kəndi	36	154
Çaraq kənd İƏD	65	255
Çaraq kəndi	22	99
Güləh kəndi	7	30
Hacıskəndərli kəndi	9	29
Kyünçal kəndi	6	39
Təkyə kəndi	16	40
Uqah kəndi	5	18

İlkin məlumatlara əsasən Şabran rayonunun əhalisinin sayı 2021-ci ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində 223 nəfər və yaxud 0,5 faiz artaraq, 2021-ci ilin oktyabr ayının 1-i vəziyyətinə 60,5 min nəfərə çatmışdır. İlkin məlumatlara əsasən hesabat dövrü ərzində rayon üzrə miqrasiya olmamışdır. Əhalinin sıxlığı bir kvadrat kilometrə 55,5 nəfər olmuşdur. Əhalinin 42,5 faizi şəhər, 57,5 faizi isə kənd yerlərində məskunlaşmışdır ki, onun da 50,9 faizini kişilər, 49,1 faizini qadınlar təşkil etmişdir.

Şabran rayonunun sosial-iqtisadi inkişafı

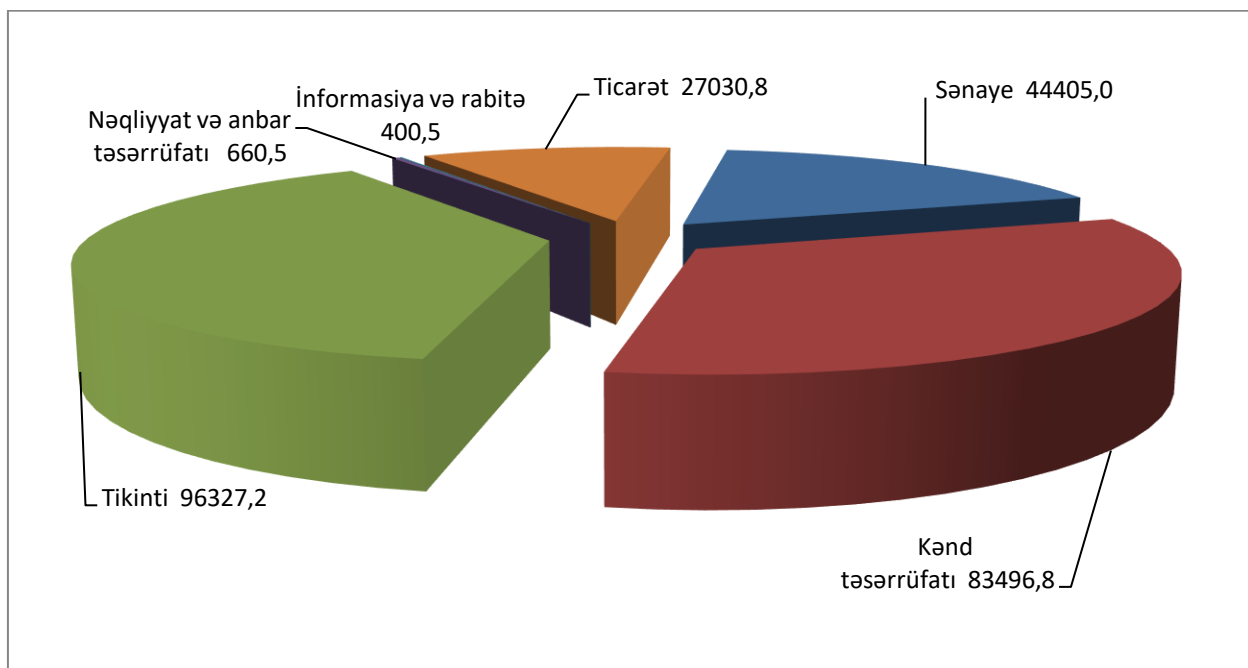
Şabran rayonu üzrə ümumi məhsul buraxılışının həcmi 2003-2020-ci illə müqayisədə 13,9 dəfə artaraq 283,4 milyon manat olmuşdur.

Ölkə üzrə ümumi məhsul buraxılışının həcmində xüsusi çəkisi 0,5 faizdir.

2021-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında Şabran rayonunda iqtisadiyyatın əsas sahələrində istehsal olunmuş məhsul və xidmətlərin ümumi həcmi əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən faktiki qiymətlərlə 9,9 faiz, sabit qiymətlərlə isə 10,1 faiz çoxalaraq 252320,8 min manat təşkil etmişdir.

Məhsul və xidmətlərin 88,9 faizi istehsal, 11,1 faizi isə xidmət sahələrinin payına düşmüşdür.

Sənayedə 44405,0 min manatlıq (17,6 faiz), kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq sahəsində 83496,8 min manatlıq (33,1 faiz), tikinti sahəsində 96327,2 min manatlıq (38,2 faiz), nəqliyyat və anbar təsərrüfatı sahəsində 660,5 min manatlıq (0,3 faiz), informasiya və rabitə sahəsində 400,5 min manatlıq (0,1 faiz), ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri sahəsində 27030,8 min manatlıq (10,7 faiz) məhsul istehsal olunmuş və xidmətlər göstərilmişdir.

Makroiqtisadi göstəricilər, min manatla

	2021-ci ilin yanvar-sentyabr ayları, faktiki qiymətlərlə	2021-ci ilin yanvar-sentyabr ayları, 2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə,
Rayon yekunu	249626,0	108,7
Sənaye	44405,0	114,4
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	83496,8	81,2
Tikinti	96327,2	151,0
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	1469,7	205,2

İnformasiya və rabitə	400,5	113,2
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	23526,8	102,2
Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlər	10565,0	106,3
Rayon büdcəsinin gəlirləri	*	*
Rayon büdcəsinin xərcləri	*	*
Bir işçiyə hesablanmış orta aylıq əməkhaqqı, manatla	488,8	99,1
Qeydə alınmış işsiz şəxslərin sayı (2021-ci il oktyabr ayının 1-nə), nəfər	*	*
Onlardan işsizlikdən sığorta ödənişi alanların sayı (2021-ci il oktyabr ayının 1-nə), nəfər	*	*

Sənaye

Sənaye məhsulunun istehsalı 2003-2020-ci illə müqayisədə 19,7 dəfə artaraq 52,9 milyon manat olmuşdur. Fəaliyyət göstərən 10 sənaye müəssisəsi vardır.

2021-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında rayon üzrə sənaye məhsulu istehsalı və xidmətlərin buraxılışı, hüquqi şəxs yaratmadan fiziki şəxs kimi fəaliyyət göstərənlərin işinin qiymətləndirilməsi və ev təsərrüfatlarını da nəzərə alınmaqla 44405,0 min manatlıq və ya ötən ilin müvafiq dövrünün səviyyəsindən faktiki qiymətlərlə 14,4 faiz çox sənaye məhsulu istehsal olunmuş və xidmətlər göstərilmişdir.

Sənayedə mal və xidmətlərin fəaliyyət növləri üzrə buraxılışı keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə aşağıdakı cədvəldə əks olunmuşdur.

Fəaliyyət növlərinin adı	Mallların istehsalı və xidmətlərin buraxılışı		
	2021-ci ilin yanvar-sentyabr ayları	2020-ci ilin yanvar-sentyabr ayları	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbəti, faizlə
Rayon üzrə cəmi:	44405,0	38801,8	114,4
o cümlədən			
-dövlət sektori	6124,7	5620,1	109,0
-qeyri dövlət sektoru	38280,3	33181,7	115,4
Fəaliyyət növləri üzrə:			
o cümlədən			
Mədəncixarma sənayesi	-	-	-
-tikinti daşlarının hasilatı	-	-	-
Emal sənayesi	38280,3	33181,7	115,4
-ondan			
-içki və tütün məmulatı daxil olmaqla qida məhsulları istehsalı	36237,0	31883,8	113,7
-xalça istehsalı	-	2,0	-
-taxta taraların istehsalı	1795,7	1230,2	146,0
-poliqrafiya məhsullarının istehsalı	11,8	-	-

-plastikadan və digər materiallardan məmulatların hazırlanması	235,8	23,1	10,2 d
-tikinti materiallarının istehsalı	-	-	-
-hazır metal məmulatları istehsalı	-	42,6	-
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	5180,7	5172,8	100,2
Su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı	944,0	447,3	2,1 d

Cədvəldən görüldüyü kimi 2021-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında məhsul istehsalı və xidmət buraxılışının 13,8 faizi dövlət sektoru, 86,2 faizi isə qeyri-dövlət sektorunun payına düşür.

Malların istehsalı və xidmət göstərilməsinin 86,2 faizi emal sənayesi, 11,7 faizi elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı, 2,1 faizi isə su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı olmuşdur.

01.10.2021-ci il tarixə sənaye müəssisələrinin anbarlarında 1170,1 min manatlıq hazır məhsul qalığı olmuşdur.

Kənd təsərrüfatı

2021-ci ilin yanvar-sentyabr ayları üzrə kənd təsərrüfatının ümumi məhsulunun faktiki qiymətlərlə dəyəri 83496,8 min manat təşkil etmişdir ki, onun da 59964,6 min manatı heyvandarlıq, 23532,2 min manatı isə bitkiçilik məhsullarının payına düşür.

Əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə kənd təsərrüfatının istehsalı 18,8 faiz, o cümlədən heyvandarlıq məhsulları üzrə 24,5 faiz azalmış, bitkiçilik məhsulları üzrə isə 0,7 faiz artmışdır.

Kənd təsərrüfatının ümumi məhsul buraxılışının 28,2 faizini bitkiçilik, 71,8 faizini isə heyvandarlıq məhsulları istehsalı təşkil etmişdir.

Bitkiçilik. Rayonda kənd təsərrüfatı məhsullarının yığılı davam edir. Oktyabr ayının 1-nə kimi dənliyə və dənli paxlalı bitkilərin (qarğıdalısız) əkin sahəsinin 100 faizi, yaxud 14598,1 hektarı biçilmiş və həmin sahələrdən 33073,4 ton və ya əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 2,3 faiz çox məhsul götürülmüşdür. Orta hesabla hər hektardan 22,6 sentner məhsul yığılmışdır. Bundan əlavə, 416,4 hektar qarğıdalı sahəsindən 2779,6 ton məhsul yığılmış, hər hektardan orta hesabla 66,8 sentner qarğıdalı dənisi götürülmüşdür. Qarğıdalı dənisi nəzərə alınmaqla rayon üzrə taxılın istehsalı 35853,0 ton olmuşdur.

Məhsul yığılı başlandıktan oktyabr ayının 1-nə kimi sahələrdən 916,0 ton və ya əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən 2,3 faiz çox kartof, 4207,8 ton (16,6 faiz az) tərəvəz, 30,7 ton (60,0 faiz az) bostan məhsulları toplanmışdır.

Hesabat rübündə yem bitkilərinin əkin sahəsi 720,9 hektar olmuşdur. Oktyabrın 1-i vəziyyətinə həmin sahədən istehsal olmuş 3231,7 ton (221,9 ton və ya 7,4 faiz çox) yem bitkiləri quru ot kimi tədarük olunmuşdur.

Oktyabrın 1-i vəziyyətinə 4730,8 ton (12,2 faiz az) meyvə və giləmeyvə, 2960,9 ton (0,8 faiz çox) üzüm yığılmışdır.

**Bütün təsərrüfat kateqoriyaları üzrə
bitkiçilik məhsullarının yığımı**

	2021-ci il yanvar-sentyabr				2020-ci il yanvar-sentyabr		
	Yığılmış sahə, hektar	Yığılmış sahə əkin sahəsinə %-lə	Yığılmış məhsul, ton	Məhsuldarlıq, sent/ha	Yığılmış sahə, hektar	Yığılmış məhsul, ton	Məhsuldarlıq, sent/ha
Dənli və dənli paxlalı bitkilər, cəmi	15014,5	100,0	35853,0	23,9	14885,3	35055,6	23,5
dənli və dənli paxlalı bitkilər (qarğıdalısız)	14598,1	100,0	33073,4	22,6	14646,8	32340,6	22,1
dən üçün qarğıdalı	416,4	100,0	2779,6	66,8	238,5	2715,0	113,8
Günəbaxan dən üçün	-	-	-	-	2,0	3,0	15,0
Kartof	111,5	100,0	916,0	82,2	113,0	895,4	79,2
Tərəvəz	434,0	96,4	4207,8	97,0	465,0	5043,3	108,5
Bostan bitkiləri	5	100,0	30,7	61,4	7,0	76,8	109,7
Yem bitkiləri, cəmi	720,9	100,0	3231,7	44,8	679,4	3009,8	44,3
Meyvə və giləmeyvə	X	X	4730,8		X	5387,0	X
Üzüm	X	X	2960,9		X	2938,0	X

Heyvandarlıq. Cari ilin doqquz ayı ərzində rayon üzrə diri çəkiddə 11983,5 ton ət, 11430,4 ton süd, 8126 min ədəd yumurta və 91,6 ton yun istehsal edilmişdir. 2020-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə ət istehsalı 4814,1 ton (28,7 faiz) az, süd istehsalı 89,3 ton (0,8 faiz), yumurta istehsalı 488 min ədəd (6,4 faiz), yun istehsalı 1,3 ton (1,4 faiz) artmışdır.

Əsas növ heyvandarlıq məhsullarının istehsalı, ton

	2021-ci ilin yanvar-sentyabr ayları	2020-ci ilin yanvar-sentyabr ayları	2021-ci ilin yanvar-sentyabr ayları, 2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
Ət (diri çəkiddə) cəmi	11983,5	16797,6	71,3
o cümlədən:			
inək əti	1190,1	1070,5	111,2
camış əti	102,7	90,1	114,0
qoyun əti	326,5	249,5	130,9
keçi əti	37,7	32,6	115,6
quş əti	10326,6	15354,9	67,3
Süd (fiziki çəkiddə) cəmi	11430,4	11341,1	100,8
o cümlədən:			
inək südü	10569,2	10495,0	100,7
camış südü	764,5	753,2	101,5
qoyun südü	89,3	84,8	105,3
keçi südü	7,4	8,1	91,4
Yumurta (min ədəd)	8126	763,8	106,4
Yun (fiziki çəkiddə)	91,6	90,3	101,4

2021-ci il oktyabrın 1-i vəziyyətinə rayon üzrə 25291 baş iribuynuzlu mal-qara, o cümlədən 11963 baş inək və camış, 50563 baş qoyun və keçi, 7 baş donuz mövcud olmuşdur. İri buynuzlu mal-qaranın 47,3 faizini inək və camışlar təşkil edir.

Cari ilin yanvar-sentyabr aylarında quşçuluq fabriklərində diri çəkiddə 10139,5 ton (keçən il 15261,7 ton) quş əti və 2232 min ədəd (keçən il 2088 min ədəd) yumurta istehsal olunmuşdur. Ümumilikdə fabriklər üzrə cəmi quşların sayı 688538 baş (keçən il 717968 baş) olmuşdur.

2021-ci ilin oktyabrın 1-i vəziyyətinə, mal-qaranın baş sayının dəyişməsi əvvəlki illə müqayisəli şəkildə aşağıdakı cədvəldə verilmişdir:

Mal-qaranın sayı, oktyabrın 1-i vəziyyətinə, baş

	2021-ci il	2020-ci il	2021-ci il 2020-ci ilə nisbətən %-lə
İnek və camış naxırı	25291	24553	103,0
o cümlədən: inək və camış	11963	11857	100,9
Qoyun və keçilər	50563	50617	99,9
Donuz	7	7	100,0
Quşlar (broler fabrikləri üzrə)	688538	717968	95,9

Rayonda investisiyanın həcmi

2003-2020-ci illə müqayisədə əsas kapitalla yönəldilmiş investisiyanın həcmi 341,1 dəfə artmış və 81,8 milyon manat olmuşdur. 2021-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında bütün mülkiyyət növləri üzrə, o cümlədən əhalinin şəxsi vəsaiti də daxil olmaqla iqtisadiyyatın və sosial sahələrin inkişafına 96478,4 min manat investisiya yönəldilmişdir ki, bu da əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 50,3 faiz çoxdur. İstifadə edilmiş investisiyanın 96327,2 min manatı və ya 99,8 faizi tikinti-quraşdırma işlərinə sərf edilmişdir.

Əsas kapitalla yönəldilmiş investisiyanın 130,0 min manatı və ya 0,1 faizi kənd təsərrüfatına, 95755,5 min manatı və ya 99,3 faizi sosial sahəyə, 315,1 min manatı və ya 0,3 faizi təhsilə, 149,4 min manatı və ya 0,2 faizi mədəniyyət və turizm sahəsinə, 128,4 min manatı və ya 0,1 faizi isə digər sahələrə yönəlmişdir. Hesabat verdiyimiz dövr ərzində 3952,1 min manatlıq əsas fond istifadəyə verilmişdir.

Rabitə və informasiya texnologiyalarının inkişafı

2021-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında rabitə müəssisəsinin fəaliyyəti nəticəsində 400,5 min manat və yaxud əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 46,7 min manat və ya 13,2 faiz çox gəlir əldə edilmişdir.

Rabitə xidmətlərinin 388,8 min manatı və yaxud 97,1 faizi bilavasitə əhaliyə göstərilmiş və bu xidmətlərin həcmi keçən ilin müvafiq dövründəkindən 67,0 min manat və ya 20,8 faiz çox olmuşdur.

min manatla

Göstəricilərin adı	2021-ci ilin yanvar-sentyabr ayları	2020-ci ilin yanvar-sentyabr ayları	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Rayon üzrə cəmi, o cümlədən	400,5	353,8	113,2
Əhaliyə	388,8	321,8	120,8

Hesabat dövrü ərzində rayon ərazisində ümumi montaj tutumu 4900 nömrə olan 19 elektron ATS fəaliyyət göstərmişdir ki, onlardan da 2-si şəhər, 17-si isə kənd yaşayış məntəqələrində yerləşmişdir.

Ümumi montaj tutumunun 91,5 faizi və ya 4483 nömrə istifadə olunan nömrələr olmuşdur. İstifadə olunan nömrələrin 2565-i və ya 57,2 faizi şəhər, 1918-i və ya 42,8 faizi kəndlərdə olmuşdur.

2021-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında internet istifadəçilərinin sayı 3047-ə çatmış, onlardan 1372-i və ya 45,0 faizi şəhər, 1675-i və ya 55,0 faizi kəndlərdə olmuşdur.